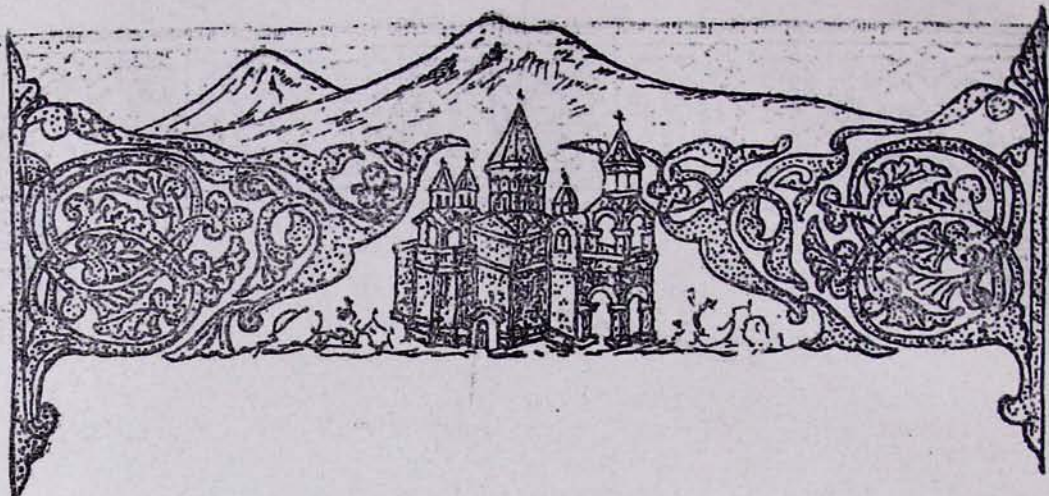

Ս Ր Տ Ա Գ Ի Ն Ո Ւ Ղ Ե Ր Ձ

ՆՈՐԻՆ ՍՐԲԱԶՆՈՒԹՅԱՆ ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆ ՌՈՒՍԻՈ ՊԱՏՐԻԱՐԲ ԱԼԵՔՍԻՆ

ՁԵՐԳ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ, ՍՐԲԱԶԱՆ ԵՂԱՅՐՆԵՐ ԵՎ ՄԵԾԱՀԱՐԳ ՀՅՈՒՐՆԵՐ.

Այսօր՝ Ռուս Պապական սկեդեցու և ռուս հավատացյալ ժողովրդի համար՝ տոնական օր է։ Մենք հավաքվել ենք Խորհրդային Ռուսաստանի պատմական մայրաքաղաքում՝ Մոսկվայում, ռուս պատվական ժողովրդից սիրված, Ռուս Պապական սկեդեցու Պետի՝ Մոսկվայի և Համայն Ռուսիո Սրբազան Պատրիարք Ալեքսիի 75-ամյա հորեյանը տոնելու։

Հորեյանական տոները անձի կամ հաստատության գործունեության արժեքավորման տոներ են. ուստի և մենք եկել ենք մեր սիրելի Սրբազան Հորեյարի գործունեության գնահատականը տալու, նորա գործունեությունը արժեքավորելու։

Մենք, եկառի ենք առնելու Սրբազան Հորեյարի կյանքի վերջին շրջանի գործունեությունը, երբ Սրբազան Հորեյարին փոքրիշատե ի մոտո հաճաչելու առիթն ունեցանք, վերապահելով նորա գործունեության ամբողջական պատկերը տալ ավելի գիտակներին և ի մոտո ծանոթներին։

Ցուրաբանչյուր անհատ, ինչպես յուր ծնողների, նույնպես նաև յուր ազգի հոգեկան կարողությունների ծառանգորդն է։ Մենք անձնապես չենք հաճաչում Սրբազան Հորեյարի ծնողներին, սակայն լավատեղյակ ենք ռուս գնահատելի ժողովրդի հոգեկան հատկություններին, որին ծառանգորդ է Հորեյարը։ Ռուս մարդիկ կրոնասեր են, սիրում են իրենց ժողովուրդը և Հայրենիքը, մարդասեր են և աչքի են ընկնում իրենց համբերատարությամբ։ Ռուս պատվական ժողովրդի վերոհիշյալ հոգեկան քանկագին հատկությունները մենք տեսնում ենք Հորեյարի մեջ, որպես հայելու մեջ։

Հորեյարի հիշյալ հոգեկան կարողությունները մենք առաջին անգամ հիացմամբ տեսանք՝ 1941 թվականին ծագած Հայրենական պատերազմի ժամանակ։ Նա այն ժամանակ Լենինգրադի միտրոպոլիտ էր՝ և ազգի ու Հայրենիքի սիրով տոգորված, Լենինգրադի պաշարման ամբողջ ընթացքում, որ տևեց 30 ձիգ ամիսներ, մարդկային տանջանքների անասելի շրջանում, վնասվածու-

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՆՎԻՐԱՆ ԳՈՐԳԸ ՀՈՐԵՆՅԱՐԻՆ

բյուռն և հաստատակամություն ունեցավ մեալու այնտեղ՝ պաշարված ֆա-
ղաֆում և՛ իր վառվածքն ու զգայացունց ֆարգներով՝ հանդիսացավ կենդանա-
դի հերոսական պաշտպանների մխիթարիչը:

Ռուս գրողներից մեկը՝ Հայրենական պատերազմում ռուս ժողովրդի ան-
պարտելիության հիմքը համարում է նորա բարոյական վսեմ գաղափարները՝
կրոնասիրությունը, ժողովրդասիրությունը և հայրենասիրությունը, որով զին-
ված՝ զորքը հերոսացավ և հաղթանակեց: Ճիշտ այդպես մեկնաբանվել է նաև
1812 թվականին Նապոլեոնի դեմ ռուս զորքի տարած հաղթանակը. այն ժա-
մանակ ևս ռուս զորքի անպարտելիության հիմքը հանաչվել է ռուս ժողովրդի
կրոնասիրությունը, ժողովրդասիրությունը և հայրենասիրությունը: Այսպես է
մեկնաբանել ժամանակակից միտոսոլոգիա Ֆիլարետը, որ նույնպես իր վառ-
վորուն հառերով ոգեշնչել է հավատացյալներին և անձնագոն մարտիկներին:

Վերահիշյալ երկու փաստերը պատմական խոշոր դաս են ռուս ժողովրդի
համար՝ հավատարմությամբ պահել՝ իր կրոնասիրությունը, ժողովրդասիրու-
թյունն ու հայրենասիրությունը, որպես հիմք և խորհրդանշան իր անպարտե-
լիության, որպիսի գաղափարի պաշտպանն է եղել և է այսօր Սրբազան Հոբեյ-
յարը: Այս դասը անշուշտ դաս է նաև խորհրդային Միության մեջ ապրող մյուս
բոլոր ազգերին:

Սրբազան Հոբեյյարի գովելի եկեղեցասիրության և հայրենասիրության
ապացույց է նաև՝ 1948 թվականին, Մոսկվայում, նորա նախաձեռնությամբ
գումարված Պրավոսլավ Ավտոկեֆալ եկեղեցիների ժողովը, որ շեշտվեցավ
Պրավոսլավ եկեղեցու միասնականությունը և ամրացավ ավտոկեֆալ եկեղե-
ցիների փոխադարձ բարոյական կապը, որ Ռուս եկեղեցու համար կարևոր
պարագա է: Հիշյալ ժողովը իր հաջող ընթացքն ու ավարտը պարտական է
Սրբազան Հոբեյյարի հարուստ խոսքին, սիրալիր վարվեցողության և շնորհալի
տակալին:

Սրբազան Հոբեյյարի իմաստուն ղեկավարության և շնորհալի տակալի
հետևանքով է, որ այսօր Ռուս Պրավոսլավ և Հայ եկեղեցիների փոխհարաբե-
րությունը բարեկամականի է փոխարկվել: Ցարական Ռուսաստանը՝ ռուս ժո-
ղովրդի հոգեբանության հակառակ, «հաժանեա՝ զի տիրեսցես» պառակտողա-
կան սկզբունքով էր ղեկավարվում, որ միայն նպաստում է ժողովուրդների
պառակտման և երկրի բուլացման: Նույն այդ ուղղության՝ իր ժամանակին՝
արձագանքել են նաև Ռուս Պրավոսլավ եկեղեցու որոշ ղեկավարներ, որի հե-
տևանքով, հիշյալ երկու եկեղեցիների միջև ստեղծվել էր սառը հարաբերու-
թյուն: Իսկ այսօր փոխվել է պետական ղեկավար սկզբունքը և՛ շնորհիվ Սրբա-
զան Հոբեյյարի շնորհալի տակալի և իմաստուն ղեկավարության, փոխվել է
նաև երկու եկեղեցիների փոխհարաբերությունը՝ սառնության փոխարինել է
շեմ բարյացակամություն, որ Մենի կղաչելիք անգամ մտերմություն:

Քաղաքական պայմանների փոփոխության հետևանքով՝ մեր երկրի բոլոր
հիստորիական եկեղեցիների մեջ ծնունդ առին եկեղեցական արտառոց շար-
ժամներ: Այդպիսի շարժում տեղի ունեցավ նաև Ռուս Պրավոսլավ եկեղեցու
մեջ, որ կոչվեցավ վերանորոգչական շարժում: Սրբազան Հոբեյյարը, որպես
կողմնակից եկեղեցական կանոնների անձնոմխելիության, փորձեց հաշտա-
րար ֆաղափականությամբ վերջ տալ այդ շարժմանը: Սակայն հակառակորդ-
ները չըմբռնեցին եկեղեցու շահը և Սրբազան Հոբեյյարի բարի ձեռնարկը
անհաջողության մատնեցին: Այնուամենայնիվ Սրբազան Հոբեյյարը, իր պատ-
հարհության ժամանակ, վայելեց իր և այլոց աշխատանքի պատվը. վերանո-
րոգչական շարժումը մեռավ ի շահ Պրավոսլավ եկեղեցու:

Սրբազան Հոբելյարի ձեռնարկները բազմաթիվ են, բայց նոցանից լավագույնը համամարդկային խաղաղության պաշտպանության գործն է:

Համամարդկային խաղաղության ձեռնարկը աննախընթաց և աննման ձեռնարկ է, որի նախաձեռնությունը պատկանում է Խորհրդային Միության: Աննախընթաց ենք կոչում, քանի որ չունի անցյալում իր նմանը. աննման ենք կոչում, որովհետև իր մեջ անփոփոխ է մարդկության ցարդ արտահայտած իդեերի հարթման և կենսագործման ուղիները: Խաղաղության գաղափարի կենսագործմամբ աշխարհում ամենուրեք սկիզբ կառնեն համերաշխ ու խաղաղ կյանք և համերաշխ գործունեություն, որոնք նյութական և հոգեկան կուլտուրայի ծաղկումն ու մնայուն պահպանությունն են ապահովում, որի հետևանքով կապահովվի նաև համամարդկային երջանիկ կյանքը, որ մարդկության վախճանական նպատակներից էականն է:

Համամարդկային խաղաղության ձեռնարկը մի այնպիսի ձեռնարկ է, որ մարդկությունը հավետ անմոռաց պիտի պահեն իր հիշողության մեջ և երախտագիտությամբ հիշեն նորա նախապատճառ եղող և կենսագործման հաջողության համար պայքարող Խորհրդային Միության անունը:

Համամարդկային խաղաղության ձեռնարկի կենսագործման նպատակով Պրավոսլավ եկեղեցու բերած աջակցությունը՝ ի դեմս Սրբազան Հոբելյարի և նորա նախնասան գործակցի, Ռուս Պրավոսլավ եկեղեցու նորագույն պատմությունը պիտի արձանագրեն, որպես համայն մարդկության մատուցած իր մեծագույն գործերից մեկը: Իսկ ռուս հավատացյալ ժողովուրդը երախտագետ զգացմամբ՝ որդոց-որդի հավետ անմոռաց պիտի պահեն Ալեքսի Սրբազան Պատրիարքի անունը:

Հայ եկեղեցին իր հավատացյալ հոռով՝ մեծարելով Սրբությանդ կրոնափրությունը, ժողովրդասիրությունն ու հայրենասիրությունը, գնահատելով Ձեր մատուցած ծառայությունը մեր սիրեցյալ ռուս մեծ ժողովրդին և Հայրենի Պետության, այլև նկատի առնելով Սրբությանդ շեշտված աջակցությունը համամարդկային խաղաղության կենսագործմանը (նկատի ունենալ հատկապես 1950 թվականին Թբիլիսիում գումարված երեք Պատրիարքների ժողովն ու նորա Դիմումը բոլոր քրիստոնեական եկեղեցիներին, և 1952 թվականի մայիսին Ջագոսկում գումարված համամիութենական բոլոր եկեղեցիների և կրոնների ժողովն ու նորա Դիմումը համաշխարհային բոլոր եկեղեցիների և կրոնների պետերին) և մեծապես գնահատելով Սրբությանդ ցուցաբերած քրիստոնեական սիրո և նշմարիտ եղբայրության զգացմունքները հանդես Հայ եկեղեցու և նորա հոռի, Հայ եկեղեցին իր հավատացյալ հոռով՝ ի նշան իր խորը հաւատքի, սիրո և երախտագիտական զգացման հանդես Ռուս Պրավոսլավ եկեղեցու, ռուս մեծ ժողովրդի և Խորհրդային Միության՝ բերում է Սրբազան Հոբելյարի իր փոքրիկ նվերը՝ մի պատի գորգ Սրբությանդ նկարով, հայ զորագործական արվեստի լավագույն մի նմուշ, որպես կոնկրետ արտահայտություն և մնայուն հուշարար իր զգացմունքների:

Գ Ե Ո Ր Գ Ջ.

ԾԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՅՐԻԱՐԿ

ԵՎ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

